స్టాప్

టర్మినస్‌లో బస్ బయలుదేరేటప్పుడు అతను వచ్చి కూర్చుని డ్రైవరుకు చూపించాడు స్త్రీని. ఆమె చంకలో పదినెలల ఆడపిల్ల వుంది. చేయి పట్టుకొని రెండేళ్ల పిల్లవాడు, రోడ్డు కడ్డంగా నడుస్తూ మూడున్న రేళ్ల పిల్లవాడు వస్తూ పోతూవున్న బస్సులు కారులు సినీమా బొమ్మలుచూస్తూ నడుస్తున్నాడు అయిదేళ్ల వాడు.

స్టార్ట్ చేసిన ఇంజను దడదడలాడుతూ వుంటే, ఆమె దడదడలాడుతూ ముగ్గురు పిల్లల్నీ అటూ ఇట్టూ నెట్టుకొంటూ గొర్రెల్ని తోలుకువస్తున్న పిల్లవాడిలాగా, కాకులకూ, గద్దలకు బలికాకుండా పిల్లల్ని రక్షించే తల్లి కోడిలాగా కంగారు పడుతూ వచ్చింది ఆమె.

చంకలో పిల్ల చంకలోనేవుంది. మూడోవాణ్ణి నగల పెట్టెను పెట్టినట్లు బస్సులో పెట్టింది. పొయ్యిమీదనుంచి దించుతుంటే కాలిన పులుసు పాత్రను వదిలినట్లు రెండోవాణ్ణి బస్సులో వదిలింది. బియ్యం బస్తా కూలీలు రైలులోనో, లారీలోనో, పడేసినట్టు మొదటివాణ్ణి బస్సులో పడేసింది. చంకలో పిల్లతో అతి కష్టంమీద బస్సులోకి స్థూలకాయం చేర్చి డ్రైవర్ ప్రక్క కాళీగావున్న ఫోర్ సీటర్‌వైపు కాళ్లతో చేతులుతో పిల్లల్ని నెట్టుకొంటూ వెళుతున్నప్పుడు బస్సు బయలుదేరింది. ఆమె పడబోయి, కూర్చొబడింది సీటులో.

పిల్లలు ముగ్గుర్నీ ముందు కూర్చోబెట్టుకొంది. చంకలో పాప వళ్లోకి వచ్చింది.

ఆమె స్థూలంగావుంది. శరీరంలో ప్రతి అవయవం అవసర మున్నంతకంటే అధికంగా పెరిగింది. కూర్చుని ఒక్క నిట్టూర్పు విడిచి అతనివైపు చూచింది. అప్పుడతను టిక్కెట్లు తీసు కొంటున్నాడు. ఆమె అతని భార్య కావచ్చునని ఎవరికయినా అనిపిస్తుంది. ఆమె ఆ పిల్లలతల్లి అనీ అనిపించవచ్చు. అతను భర్త, తండ్రి అనీ అనిపించవచ్చు. అయితే అతనిలో తండ్రి కుండవలసిన లక్షణాలు ఏమేమున్నాయా అనీ అనిపిస్తుంది. భార్యా భర్త లిద్దరూ ఏమీ మాట్లాడుకోలేదు. 'సరీగ్గా కూర్చో' అని ఆమె మొదటివాణ్ణి మాత్రం హెచ్చరించింది.

మొదటి బస్‌స్టాప్‌లో యువతి ఎక్కింది. లేడీస్ సీటు కాళీగా లేకపోతే ముందుకు వచ్చింది. వస్తూ అతన్ని చూచింది. చూచినచోటే ఆగిపోయింది. ఆగిపోయి చూస్తూవుంది. కండక్టరు ముందుకు పొమ్మని అరిచింతర్వాత ముందుకువచ్చి కాళీవున్నచోట కూర్చుంది.

ఇవతలప్రక్క కిటికి దగ్గరగా కూర్చున్న యువతి మూడు సీట్లు వెనుక అవతలప్రక్క కిటికీదగ్గర కూర్చునివున్న అతన్ని చూచింది చూస్తూ వుండిపోయింది. మెడ వెనక్కు నొప్పి పుట్టేటట్లుగా పెట్టి చూస్తూవుంది.

బస్సులో ఉన్నవాళ్లు కొందరామె చూపును చూశారు. కొందరతని చూపును చూశారు. ఒకర్నిమార్చి ఒకర్ని బస్సులో అందరూ చూశారు. వాళ్లు చూచుకొంటూ వున్నారు. వీళ్లు చూస్తూవున్నారు.

సిటీబస్ రెండోస్టాప్‌లో ఆగింది. ఎవరూ దిగలేదు. ఇద్దరో ముగ్గురో ఎక్కారు. కండక్టరు విజిల్ వూదాడు. బస్సు బయలుదేరింది. వాళ్లు చూచుకొంటూ ఉన్నారు.

పిల్లలతల్లి భర్తను చూసింది. అతను ఆమెను గమనించ లేదు. యువతిని చూచింది. ఆమెకూడా చూడలేదు. అటూ ఇటూ ఇద్దరివైపూ చూచింది. ఎవరూ చూడలేదు. పిల్లల వైపు చూచింది. పెద్దవాడు బైటికి చూస్తున్నాడు. రెండో వాడు బస్సు కుదుపుకు కునుకుతున్నాడు. మూడోవాడు తల్లి ఎటుచూస్తే అటు చూస్తున్నాడు. ఆమె రోడ్డుమీదికి చూడసాగింది. బస్సు వేగంగా పోతూవుంది.

వాళ్లిద్దరూ పరస్పరం చూచుకొంటూ వున్నారు. కండక్టరు రోజుకు కొన్ని వందలమంది స్త్రీ పురుషుల్ని చూస్తుంటాడు. ఎవరినీ ఇంతసేపు చూచిన గుర్తులేదు. ఇద్దరినీ చూస్తూ విజిల్ ఇవ్వటం మర్చిపోతే స్టాప్‌లో దిగవలసిన మనిషి గోలచేసి బస్సు ఆగేటట్లు చూచుకొన్నాడు.

ఎంతకీ బస్సు బయలుదేరటానికి విజిల్ ఇవ్వకపోతే వెనకకు తిరికి చూచిన డ్రైవర్ యువతినీ, అతన్నీ చూస్తున్నప్పుడు వెనుక బస్ హారన్ విన్నాదాకా బస్సు స్టార్ట్ చేయలేదు రెండోవాడు మళ్లీ కునుకుతుంటే భర్తనూ, ఆమెనూ, వాళ్ల చూపులను చూస్తూవున్న పిల్లలతల్లి, తట్టి లేపి 'నాన్న దగ్గరకి పో' అని పంపించింది. వెళుతున్న బస్సులో వెళుతున్న పసివాడు కుదుపులకు అటవుతూ ఇటవుతూ తండ్రిదగ్గరకి చేరుకొన్నాడు.

తండ్రి సుడిగాలి వచ్చి దుమ్ముపడితె విదిలించుకొన్నట్టుగా కళ్లాపి కొడుతుంటే వెనక్కి తగ్గినట్లు పసివాణ్ణి దగ్గరకు రానీయకుండా వ్రేళ్లతో వాడిచేయి పట్టుకొని, పోపో అన్నట్లుగా ముందుకు పంపించాడు. వాడు బిక్కముఖంవేసి, మళ్లీ వచ్చిన తోవనే పడుతూ లేస్తూ తప్పటడుగులు వేసుకొంటూ, ముక్కు తుడుచుకొంటూ ముందుకు వెళుతుంటే, యువతి రెండు చేతులూ చాచి, వాణ్ణి, పైకెత్తి తన ప్రక్క ఖాళీవున్నచోట కూర్చోబెట్టింది. వాడు అమ్మవైపు రెండుసార్లు, నాన్నవైపు ఒకసారీ చూచి, ఆమె ముఖంలోకి 'ఎవరు నువ్వు' అన్నట్లుగా చూశాడు. యువతి వాడి కళ్లలోకి తీయగా చూచి, ముక్కు తుడిచి, మూతి తుడిచి, మళ్లీ పైకెత్తి వళ్లో కూర్చోబెట్టుకొంది.

వాడీసారి అమ్మా నాన్నల అనుమతికోసం అటూ ఇటూ చూడలేదు.

యువతి కట్టుకున్న అందమయిన చీరె నలిగిపోతుందేమోని చూస్తున్నవాళ్లకే అనిపించింది. ఆమె వయస్సు పాతిక దాటదు. ముఖంలో అలసట, బలహీనత లేవు. ఆరోగ్యంగా పుష్టిగావుంది. తల్లోపూలు, నుదుటి కుంకుమ కనిపిస్తుంది. కాని మెళ్లో తాళి చూడలేదు.

పసివాణ్ణి ఆ చెంపా ఈ చెంపా హడావుడిగా ముద్దు పెట్టుకొంది. వాడేమీ అభ్యంతరం చెప్పలేదు. మెదలకుండా కూరుకొన్నాడు. 'నీ పేరేం పేరు బాబు!' అంది. వాడేదో గొణిగాడు. ఆమె వినిపించుకొన్నట్లు లేదు. వెంటనే వెనక్కు చూచింది అతను చూస్తూ వున్నాడు.

అతని వయస్సు ఇరవై ఎనిమిది దాటదు సన్నగా బాగుగా ఉన్నాడు. వేసుకొన్న టక్, దువ్వుకొన్న తల చెరిగిపోలేదు. నీటుగా వున్నాడు. ఆమెవైపు చూస్తూనే వున్నాడు. యువతి ఒళ్లో కూర్చున్న పిల్లవాణ్ణో తల్లిగాని తండ్రిగాని తీసుకోలేదు. తీసుకొనే ప్రయత్నమూ చేయలేదు.

బైటికి చూస్తున్న మొదటివాడు అట్లాగే ఊనుకుతున్నాడు వీడు నిద్రకు పడితే కష్టం దించుకుపోవటం—అనుకొందో ఏమో తట్టి లేపింది. వాడు కోపంగా ఆమెను నఖశిఖ పర్యంతం చూచి విసురుగా తల తిప్పుకొని మళ్లీ బైటికి చూస్తున్నాడు

మగపిల్లలు ముగ్గురూ ఆకారంలో తండ్రి పోలిక. తండ్రి చిన్నతనంలో మొదటివాడిలాగా వుండి ఉంటాడని ఎవరికయినా అనిపిస్తుంది. నా దగ్గరకు రావద్దు నన్ను తాకవద్దు అన్నట్లుగా వుంది ఇద్దరి వాలకం! ఈ అయిదేళ్లవాడు ఇరవై అయిదేళ్ల వాడు అయితే అచ్చంగా తండ్రిలాగా ఉంటాడు, తండ్రిలాగ ప్రవరిస్తాడు అనిపిస్తుంది.

మూడోవాడు, మొదటివాణ్ణి అన్నా అన్నా అంటూ నిక్కరు పట్టుకొని లాగాడు. వాడు బైటికి చూస్తూ కనీసం వెనక్కయినా తిరిగి చూడకుండా మూడోవాణ్ణి విదిలించి వేశాడు. వాడు బిక్కముఖంవేసి, పెదవి విరిచి, బుగ్గల గీతలు పడేలాగా ఆపురుమని ఏడ్చాడు. 'లేదులే లేదులే' అంటూ ఆమె వాణ్ణి సముదాయిస్తున్నప్పుడు నిద్రపోతున్న ఒళ్లో పాప లేచి కేర్ కేర్‌మని ప్రారంభించింది. 'చిచ్చు చ్చుచ్చుచ్చూ' అని ఫ్యాక్టరీ ధ్వనివంటిది—ఆమె సముదాయింపు బోయింది.

ఇద్దరు పిల్లల గోల, తోడు తల్లి అల్లరి, బస్సు రద్దిలోనూ వినబడుతుంటే అంతదాకా యువతినో, అతన్నో చూస్తున్న జనం ఇప్పుడామెను చూడసాగారు. యువతి అతనివైపు చూచింది. చూస్తున్నప్పుడామెకళ్లు కించిన్మీలితాలై, కనుబొమలు వంగాయి. ఆ క్షణంలో ఆతను వెలుపలికి చూశాడు. ఆమె దృష్టి మరల్చుకొంది. పసివాణ్ణి పైకెత్తి బుగ్గలు నిమురుతూ ముక్కు ముద్దుపెట్టుకొంది.

తల్లి ఏడుస్తున్న పసివాణ్ణి ఓదార్చి వూరుకోబెట్టింది. పసి పాప ఏడ్పు రెట్టింపు చేసింది. చేతులమీద అటూ ఇటూ వూపింది. పాప ఏడ్పు ఆపలేదు. అధికం చేసింది ఏం చేయ నండీ అన్నట్లుగా భర్తవైపు చూచింది. అతను చూడటంలేదు. ఆమెవైపు చూస్తున్నాడు. ఆమె అతన్ని చూడటంలేదు. పిల్లవాణ్ణి వూరికే ముద్దు పెట్టుకొంటూ వున్నది.

తల్లికి ఏం చేయాలో తెలియలేదు. ఏదో స్టాప్‌లో బస్ ఆగింది. ఆగినప్పుడు గోల ఎక్కువగా వినిపించినట్లయింది. వాళ్లు డ్రైవరు దగ్గర ఉండటంవల్ల డ్రైవర్ అసహనంగా వాళ్ల వైపు చూచి కోపంగా స్టార్ట్ చేశాడు బస్సును.

ఒకరో ఇద్దరో దిగిపోయారు. ఒకరో ఇద్దరూ ఎక్కారు. పాప ఏడ్పుకంటే డ్రైవరు చూపు ఆమె భరింపలేకపోయిందేమో పాపను అడ్డం వేసుకొంది. పాలిస్తూ వుంది. డ్రైవర్ ఆమె వైపు చూచి కోపం మాన్పుకొన్నాడు. ఇద్దరు ముగ్గురు యువకులు ఉత్సాహంగా ఆమెవైపు చూస్తున్నారు. నలుగురు అయిదుగురు మగవాళ్లు పెద్దవాళ్లు ఆమెవైపు చూడటం మానుకొన్నారు. తల తిప్పుకొన్నారు.

యువతి, అతన్ని చూడటం లేదు. తల్లిని పాలు తాగు తున్న పిల్లని, పిల్ల పాల బుగ్గల్ని పెదాల మీదనుంచి జారు తున్న పాల బొట్లునూ చూస్తూ వుండిపోయింది. చేతుల్లో ఉన్న పిల్లవాడి సంగతి, వాడి చేయి తగిలి జారిపోయిన పైట సంగతి ఆమెకు గుర్తులేదు.

యువతి, తనవైపు చూడకుండా ఉన్నప్పుడు తన నెవరయినా చూస్తున్నారనుకొన్నాడేమో, అటూ, ఇటూ చూశాడు. తన నెవరూ చూడటంలేదు కానీ ముగ్గురు యువకులు ఆమె వైపు చూస్తుంటే పైట సరిగా వేసుకో అని కూర్చున్న చోటు నుంచే అతను చెప్పాడు. ఆమె అటూ ఇటూ చూచి, హడావుడిగా పైట చెంగుతీసి పాప తలమీదగా కప్పింది. ఆమెవైపు చూడటం మానుకొన్న యువతి తన పైటచెంగు జారిపోయిన సంగతి గుర్తించి, వెంటనే సరిచేసుకొంది. వెనక్కి తిరిగి అతన్ని చూచింది. అప్పుడామె పెదాలు వ్యాకోచించి నట్లుగా సాగి, తక్షణం కుంచించుకు పోయాయి.

అతను నిటారుగా కూర్చున్నాడు. ఏదో దిగమ్రింగినట్లు కంఠం కదిలింది. తల్లి ప్రక్కనే కూర్చుని పాప పాలు తాగుతుంటే చూస్తున్న మూడోవాడు ఒట్టి నోరు తడి అయితే చప్పరించటం చూస్తూ వుంది యువతి.

మొదటివాడు బైటికి చూస్తూ అలాగే కిటికీలో తలపెట్టి నిద్రపోయాడు. తల్లి వాణ్ణి చూచింది. అటూ ఇటూ చూచింది. డ్రైవరు తిన్నగా రోడ్డుమీదికి చూస్తున్నాడు. ఒకరిద్దరు యువకులు తనవైపు చూస్తున్నారు. అనుకోకుండా భర్త ఆమెవైపు చూశాడు.

వీడు నిద్రపోతున్నాడు చూడండి ఏం చేసేది నేను. వీళ్లతో వేగటం ఎట్లాగంటా అన్నట్లుగా చూచింది. భర్త గిల్లమన్నట్లుగా సైగజేశాడు. అతను చేసిన ఆ సైగ, అందువల్ల కలిగిన శారీరకమైన కదలిక, అప్పుడతని ముఖం చూచి, యువతి, ముఖం వంచుకొని ముంగురులు ఒళ్లోవున్న పిల్లవాడికి తగిలేటట్లు, తనలో తను నవ్వుకొంది.

తల్లి మొదటివాణ్ణి మోచేతిమీద వాడు నిద్రలేచి సరిగా కూర్చునేటట్లు ఎంత అవసరమో అంత గట్టిగా గిల్లింది. యువతి చూస్తూవుంది. వాడు ఉలిక్కిపడి నిద్ర లేచాడు. కళ్లు మూస్తూ తెరుస్తూ అటూ ఇటూ చూశాడు. ఊ! ఊ! అంటూ తల ఎగుర వేశాడు. వూ? వూ? అని ప్రశ్నించాడు. పసివాడు వూపుతున్న తల, గిల్లమని వంకించిన తల —రెంటిలో ఏదో సమాన ధర్మం గోచరించి, సమన్వయ, తాపత్రయంలో యువతి వుంది.

మోచేయి మీద మంటగా వుండటం తెలుసుకొన్నాడు, చూచుకొన్నాడు. కళ్లలో నీళ్లు తిరిగాయి. కోపంగా చూశాడు. ఆ చూపు ఎంతో అందంగా వుంది. నువ్వెవరివి నన్ను నిద్రలేపటానికి, నా సొంత జీవిత పరిధిలోకి వచ్చి, నన్ను కలతపరచి భంగపరచి, వ్యాకులపరిచి, నిద్రాభంగంచేసి, స్వప్నచ్యుతిచేసి, నన్ను మేల్కొలిపే అధికారం నీ కెవరిచ్చారు. ఎప్పుడో అయిదేళ్ల పూర్వం నన్ను కన్నందువల్ల, వో ఏడాది పాటు పాలిచ్చినందువల్ల, రోజూ తిండి పెడుతున్నందువల్ల, నన్నక్కడికి తీసుకువెళ్లి తీసుకువస్తున్నందువల్ల నా జీవితావధిలోకి వచ్చి, నా గిరిలోకి ప్రవేశించి, నన్ను కదిలించే అధికారం నీకే వుంది అన్నట్లుగా ఆ చూపు ఉంది అని యువతి అనుకొంది.

ఎవరు నన్ను గిల్లింది. నువ్వా నాన్నా అన్నట్లుగా చూశాడు. నేనే గిల్లాను. మళ్లీ నన్ను గిల్లవద్దు. నీ గోళ్లు అసలే ముళ్లు అన్నట్లుగా వెనక్కు జరిగి, అందకుండా వుంటా ననుకొన్నట్లుగా కూర్చుంది తల్లి.

నువ్వు నన్ను గిల్లావు. నువ్వెవరివన్నా కానీయ్. నన్ను గిల్లే అధికారం నీకులేదు. దెబ్బకు దెబ్బ అంతే అన్నట్లుగా ఆమెను గిల్లబోయాడు. అకస్మాత్తుగా బస్సు కుదుపుతో ఆగింది. ముందుకు వంగి తల్లిని గిల్లబోతున్నవాడు, కిటికీకి తగిలి సీటులో కూర్చోబడ్డాడు.

అంతదాకా వెలుపలికి రాని ఏడ్పు, ధ్వని రూపం పొందింది. ఆవురుమని ఏడ్చాడు. ఆ ఏడ్పు తల్లి గిల్లిందనే బాధవల్ల కొంత, మళ్లీ గిల్లలేక పోయాననే కసివల్ల కొంత, కల్గిందిగాని, నొప్పి వల్ల కలగలేదు. బస్సు బయలుదేరింది.

మళ్లీ గిల్లబోయాడు. కూర్చున్న స్థలంలోంచి కదలలేదు. కదిలితే మునుపటిలాగా కూలబడవలసి వస్తుందని కంటే నిక్కణ్ణుంచి ఎందుకు కదలాలి! నన్నామె గిల్లటమే తనకు జరిగిన ద్రోహం! నేరం!! ఆ నేరానికి ప్రతీకారం చేయటానికి తనిక్కణ్ణుంచి లేచి, ఆమె దగ్గరకువచ్చి గిల్లపోయే శ్రమ, ఆ శిక్ష అనవసరంగా తనకెందుకు కలగాలి అన్న కోపంవల్ల కదల లేదు.

తల్లి వొళ్లోవున్న పాప ఏ లోకం లేకుండా పాలు తాగుతూ వుంది. మూడోవాడు అన్నను కొంచెంసేపు తల్లిని కొంచెం సేపు మార్చి మార్చి చూస్తున్నాడు. యువతి గుండెమీద తల పెట్టుకొన్న రెండోవాడు అన్నను ఒకటే యిదిగా చూస్తున్నాడు.

మొదటివాడు ఏడ్పు మానలేదు. ఉష్ అన్నాడు డ్రైవరు. డ్రైవరు చూపుతో కాల్చి పారేద్దామన్నంత కోపంగా చూశాడు పెద్దవాడు.

అంతలో తల్లిని చూశాడు. ఆ డ్రైవరువల్ల తనకు కలిగిన అవమానానికి కారణం ఈమె అనుకొన్నాడు. వెంటనే కొంచెం పైకిలేచి, ఆమెను గిల్లబోయాడు. చేయి అందనివ్వ లేదు. భుజం అందుతూ వుంది. భుజం మీద కచ్చగా గిల్ల వచ్చు. కానీ గిల్లలేదు.

ఆమె, తల్లిగానీ, మరెవరయినా కానీ, గిల్లింది మోచేతి మీద. ఆమెను మోచేతిమీదే గిల్లాలి. అంతేగాని మరొక చోట కాదు. కాగా, నేరంచేసింది కుడిచేయి. ఎడంచేయి భుజంకాదు. ఏ చేతితో గిల్లిందో ఆ చేతినే ఎక్కడ గిల్లినదో అక్కడే! అంతే! అన్నట్లుగా వుంది అతని చూపు!

తల్లి కీ తతంగం అంతా అవగతపూర్వం కావచ్చు. కుడి చేయి మోచేతి భాగం అందకుండా పెట్టుకొంది. ఎడం మోచేయి మీద పాప తల వుంది. పెద్దవాడు అశోపహతు డయి సీటులో కూలబడటం చూచి యువతి గలుక్కున నవ్వింది.

అంతవరకు ఆమె ముఖం చూడలేదు. అప్పుడా నవ్వును బట్టి ముఖం చూశాడు. చూడటం ఎండకాలం—మంటలు మండే, నిప్పులు చెరిగే ఎండకాలం—ఎండలాగా చూశాడు. గాడిపోయి నిప్పు కణికల సెగలాగా చూశాడు. క్షణకాలం బిత్తరపోయి, ఆ చూపుకు అనుబంధం ఏదో స్ఫురించినట్లయి, నవ్వి, నవ్వుతూ అతనివైపు చూచింది. అతని తల వద్దని వారించినట్లుగా కదలబోతుందనిపించినప్పుడు కోపంగా చూడటం మానుకొని మామూలుగా కూర్చుంది.

బస్ స్టాప్‌లో సిటీబస్ ఆగి సాగిపోతూవుంది. ఎండకాలం మధ్యాహ్నం అత్యవసరం అయితే తప్ప ఎవరూ బస్సులో ఉండరు. బయటికి రారు. అందులోనూ నగరం నడిబొడ్డు మీద చారలాంటిది కదా రోడ్డు! జనం చాలావరకు దిగిపోయారు.

మొదటివాడు కూర్చున్న స్థలం వదలకుండా డ్రైవరునూ, యువతినీ కాలుస్తూ చూచి, ఏడ్పుమాని ముందుకు వంగి తల్లి కుడి మోచేయి అందుకోబోయాను. అందలేదు. కుర్రాణ్ణి చూస్తూ బస్సు నడుపుతున్న డ్రైవర్ మలుపులో సైకిల్ మీద పోతున్నవాణ్ణి పడగొట్టి నట్లనిపించేటట్లుగా గిరుక్కున మలుపు త్రిప్పేసరికి. మలుపు కుదుపుకో, సైకిల్ కుర్రాడేమయ్యాడనో ఎందుకో యువతి ఎగిరిపడింది. ముందుకు చూస్తూ నడుపుతున్న డ్రైవరును, రోడ్డుమీద కులాసాగా చేతులు వదిలి సైకిల్ తొక్కుకుపోతున్న యువకుణ్ణి చూచి, తాపీగా గాలి పీల్చుకొని, వెనక్కు తిరిగి అతనిని చూచింది. అతను చూస్తూ వున్నాడు. కదలికలేని బొమ్మ!

మొదటివాడు మళ్లీ తల్లిని గిల్లబోయాడు. ఆ పట్టుదల ఏమిటో అర్థం కాలేదు. కుడి మోచేయి బస్సులో కాకపోతే అన్నం పెట్టేటప్పుడు కాకపోతే, పక్క వేసేటప్పుడు కాకపోతే, పడుకోబెట్టేటప్పుడు కాకపోతే, ఆమె నిద్రపోయిం తర్వాత అయినా దొరక్కపోతుందా, గిల్లకపోతానా అన్నంత ప్రతీకారంగా కచ్చగా, కసిగా, పగగా చూస్తున్నాడు.

బస్సులో ఉన్న కొద్దిమందికీ ఆ పసివాడి ప్రవర్తన చాలా వింతగా వుంది. యువతి పసివాణ్ణి చూచి చూచి ఆ వింతకు

వ్యాఖ్యానం కావలసిన దాని మాదిరిగా అతని ముఖంలోకి చూచింది. ఆమె తనను తనే అడుక్కొని ప్రశ్నకు ఆతని ముఖంలో సమాధానం శూన్యంగానే వుంది. డ్రైవరు కుర్రాణ్ణి చూస్తూ వున్నాడు. ఇతను రోడ్డు చూచి బస్సు డ్రైవ్ చేస్తే బాగుండునేమో అనుకొని, అతను చూడని రోడ్డును ఆమె చూస్తూ వుంది.

మొదటివాడు లేచి, తల్లిని గిల్లబోయాడు. కుడి మోచెయి అందినట్లే అందింది. ఆమె వాణ్ణి కొట్టాలను కొన్నట్లులేదు. చేయి దొరక్కుండా చేసుకోవాలనే అనుకొని వుండవచ్చు. చేయి తీస్తున్నప్పుడు నుదిటికి తగిలి, పుండుమీద కారం చల్లినట్లయి, కచ్చతో రెచ్చిపోయి, అమితకోపంగా సీటు మీంచి లేవకుండా కుంచు కూర్చుని తల్లి జుట్టు రెండు చేతులతో పట్టుకొని, వంచి కుడిచేయి అందుకొని మోచేతి మీద గిల్లబోతున్నాడు. జుట్టు పట్టుకొని, తల వంచినా తల్లికి బాధలేదు గానీ, చేయి మాత్రం అందకుండా లాక్కుంది.

తల్లి మొండితనం పట్ల యువతికి వళ్లు మండింది. ఒళ్లో కూర్చున్న పిల్లవాణ్ణి ప్రక్కన కూర్చోబెట్టింది. లేచి నలిగిన చీరె కుచ్చెళ్లు సరిచేసుకొంది. ముందుకు వెళ్లింది. 'బాబూ!' అంది. మొదటివాడు కోపంగా చూశాడు.

ఆమె ఏమీ మాట్లాడకుండా కుడిచేయి, మోచేయి మొదటివాడి గుండెదగ్గర పెట్టింది. వాడు చేయి చూశాడు. బొద్దుగా ఎర్రగా నున్నగా వుంది. ముఖం చూశాడు. పచ్చగా, పగగా, ప్రతీకారంగా, కసిగా నవ్వుతున్నట్లుంది.

ఈ చేయికాదు నన్ను గిల్లింది అనుకోలేదేమో, ఈమె కాదు నన్ను గిల్లింది అనుకోలేదేమో, ఎడంచేత్తో యువతి

కుడిచేయి మోచేతిమీద గట్టిగా పట్టుకొని, మోచేతి పిక్క బిర్రుగా పైకి ఉబ్బితే, ఆమె అంత వయస్సున్న ఏ స్త్రీ అయినా ఫరవాలేదనుకొన్నట్లుగా వేళ్లు బిగించి, బొటనవ్రేలు గోరు, చూపుడువ్రేలు గోరు జోడించి తల నరాలు బిర్రుగా సంకిస్తూ గట్టిగా గిల్లి, వెనక్కు జరిగి సీటు కానుకొని, తాపీగా కూర్చున్నాడు. ఇంతేనా ఇంకా గిల్లుతావా అన్నట్లుగా వాడిముందే వుంచింది కుడిచేయి. వాడా చేయిచూచి లెక్క లేని తనంతో అవతలకు నెట్టి పారేశాడు.

రెండు గోళ్లు దిగి మంట పుడుతున్న మోచేయి పిక్క చూచుకొంది యువతి. పైనంత వెడల్పున గుండ్రంగా గోరు గాటు కనబడింది. గాటు పడినంత భాగంలో పై చర్మం చిట్లింది. రక్తం గూడుకట్టి ఎర్రగా పైకి ఉబికింది. అది చూచుకొంటుంటే ఆమె ముఖం ఎందుకో ఎర్రగా కందిపోయింది. ఎవరివైపూ చూడలేక పోయింది. వణుకుతూ నిలబడింది. అంతలో బస్‌స్టాప్ వచ్చింది. ఆమె నిలవకుండా కుర్రవాణ్ణి చూచి నవ్వి కుర్రవాడి తండ్రి చూచి—ఎలాగో చూచి—దిగిపోయింది. నెక్స్‌టట్ స్టాప్ స్టాప్ అంటున్నా వినకుండా దిగిపోయింది. ఆమె దిగిపోవటం. బస్సు బయలుదేరటం, వంచిన తల ఎత్త కుండా ఫుట్‌పాత్‌మీద ఆమె నడచిపోతూ వుండటం, ఒక్క సారైనా చూస్తుందేమోనని చూస్తున్న అతనికి నిరాశ అయింది. కళ్లు చెమ్మగిల్లాయి.

అతను లేచి రెండోవాణ్ణి తీసుకొని, యువతిని గిల్లినవాణ్ణి మొదటివాణ్ణే ఏ చేత్తో గిల్లాడో, ఆ చేయి పట్టుకొని, తన సీటుదగ్గరకు తీసుకొనివచ్చి, ప్రక్కనే కూర్చో బెట్టుకొన్నాడు

ఆమె వళ్లో కూర్చున్నవాణ్ణి టక్ నలిగిపోతుందనుకోకుండా వళ్లో కూర్చోబెట్టుకొన్నాడు.

తాము దిగవలసిన స్టాప్ వచ్చింది. యువతి దిగవలసిన స్టాప్‌కంటే ఒక స్టాప్ ముందు దిగిపోయింది. తాము ఎక్కిన స్టాప్‌కంటే ఒక స్టాప్ వెనుక బస్సెక్కింది ఎందుకో అతని కళ్లు తడి అవుతూనే ఉన్నాయి.

తల్లి కూతురును చంకలో ఉంచుకొని, మూడోవాణ్ణి చేత్తోపట్టుకొని బస్సు దిగింది. తండ్రి రెండోవాణ్ణి భుజాన వేసుకొని, మొదటివాణ్ణి చేతబట్టుకొని బస్సు దిగి, భార్య వెనుక నడుస్తున్నాడు.

బస్సు—జీవితం వంటిది—వెళిపోతూ వుంది.